

Launch of the Lückhoff Living Museum
“Bring back the benches: A symbolic ceremony”

Sat 16 Nov 2019, 10:00–13:00

*Starting at New Lückhoff School in Bloekom Road, Idasvalley,
 ending at Old Lückhoff School, Banhoek Road, Stellenbosch*

Opmerkings deur professor Wim de Villiers, Rektor en Visekanselier

INLEIDING

Baie dankie. Goeiemore, almal. *Hello, folks. Molweni.* Ek is bly om hier saam met u te wees, en almal van u hier te sien. *Thanks for undertaking this journey with us.*

CENTENARY NARRATIVE AND RESTITUTION STATEMENT

As you know, Stellenbosch University last year commemorated its Centenary.

On the one hand, we celebrated the University’s many achievements the past 100 years – with appreciation to all who have helped build the institution into what it has become today.

But, on the other hand, there were also very problematic aspects of our history that we had to confront and face up to. So, we also apologise unreservedly to those who were excluded from the privileges that Stellenbosch University enjoyed in the past.

DIE VLAKTE

’n Baie pynlike deel van ons geskiedenis in hierdie dorp het ’n halfeeue gelede hier afgespeel toe inwoners van Die Vlakte verwyder omdat hulle kwansuis die “verkeerde” velkleur gehad het – aldus die gehate Groepsgebiedewet van daardie tyd.

Dit was die regering se handewerk, maar die Universiteit het nie beswaar gemaak nie, en later voordeel getrek toe van die onteiene grond en eiendom aan ons oorgedra is.

Wat destyds hier gebeur het, was ’n onreg. Daarom is ek dankbaar die US het al in die jaar 2000 gesê, “Die Universiteit erken sy bydrae tot die ongeregthede van die verlede” ... en verbind hom in dieselfde asem tot regstelling en ontwikkeling.

Dit was in die tyd van **professor Andreas van Wyk**, een van my voorgangers as rektor, en dit was die begin van ’n groter proses van versoening wat steeds voortduur.

Ek noem nog ’n paar momente ...

In **professor Chris Brink** se tyd is die boek, *In ons bloed*, uitgegee, wat saamgestel is deur Hilton Biscombe. Dit was ’n projek om die eens versweë geskiedenis van Die Vlakte aan die vergetelheid te ontruk.

En dit het verder momentum gekry onder **professor Russel Botman**. Dit was in sy tyd as rektor dat hierdie ou Lückhoffskool simbolies aan die gemeenskap heropgedra is.

At the time, Professor Botman said that the rededication was infused with a spirit of hope and an intent to “serve as a balm to deep-rooted wounds and pain, which we believe will heal with time”.

Ons is steeds besig met daardie proses. Toe **ek in 2015 rektor** geword het, het ek Die Vlakte-beursfonds tot stand gebring, waaruit 31 studente intussen al voordeel getrek het.

It’s a project that’s very close to my heart, because you see, I was born and bred in Stellenbosch. I was 10 years old when the learners from this Lückhoff School were forced to take up their benches and walk ... away from here, away from their school, out of their town, because somebody decided they did not belong here.

BRINGING BACK THE BENCHES

Maar vandag bring ons twee van daai skoolbankies terug as ’n simboliese gebaar van regstelling en herstel. *We are bringing back two of the original school benches in an act of restorative justice.*

Ons bring daai bankies terug na die einste plek vanwaar hulle verwyder is omdat dit intussen weer 'n simbool van hoop geword het. Die plek waar die Universiteit se Afdeling Sosiale Impak goeie werk doen, saam met nie-regeringsorganisasies wat in die gemeenskap diens lewer.

We are building bridges with these two benches – from the new Lückhoff School to the old Lückhoff School. Van Idasvallei na Stellenbosch die dorp. Ons bou brûe tussen gemeenskappe wat in talle opsigte steeds verdeeld is.

We are building bridges not just here in Stellenbosch, but symbolically for our whole country. Because apartheid divided us all, and its legacy lingers in spatial inequality everywhere that we need to overcome.

Hoe gaan ons dit doen? Hoe kry mens dit reg om die verdeeldhede van die verlede, wat in die hede voortduur, te oorkom?

LÜCKHOFF LEWENDE MUSEUM / LIVING MUSEUM

Ek dink 'n goeie beginpunt is om mekaar te leer ken. Om die stories wat al amper verlore geraak het, te herontdek, en te deel. En dit is wat ons hier wil doen. Ons begin vandag hier die Lückhoff Lewende Museum – 'n plek waar ons kan onthou, met foto's en films en uitstallings en uitbeeldings.

There are plans for creating visual displays, to put up maps of where people lived, where the churches were and the mosques and the barber shops and the bioscope, the sports clubs, to tell stories of the games the children played, the events that took place in the community.

Maar die idees is ook spesifiek dat hierdie 'n Lewende Museum moet wees. Waar ons nie net oor die verlede uitvind nie, maar mekaar in die hede ontmoet, en planne beraam om saam by 'n beter toekoms uit te kom – vir almal.

A space of critical engagement. 'n Plek waar ons diep dinge kan praat, reguit kan praat, oor dit wat ons pla, dit waarop ons hoop, dit waarna ons streef – sosiale geregtigheid, menseregte, vooruitgang vir almal. A place where we can build solidarity with one another.

LESSE OM TE LEER

Ek kom terug na die bankies. Laat die bankies waar kinders eens gesit en leer het nou vir ons 'n les leer: Dat sekere dinge nooit weer moet gebeur nie. Verdrukking, diskriminasie, gedwonge verskuiwings.

But these benches hold another lesson as well – that education is the key to a better future. Dis 'n boodskap vir vandag se kinders – gryp die kanse wat opvoeding jou bied aan, van skoolvlak af, deur universiteit, en verder, regdeur jou hele lewe.

NIE 'ONS' EN 'HULLE' NIE, MAAR ALMAL SE UNIVERSITEIT

Soos ek al gesê het, dis vir ons baie belangrik dat die kinders van ons dorp hul drome by die Universiteit in hul eie dorp kom verwesenlik. Dis ons almal se Universiteit in hierdie universiteitsdorp wat aan ons almal behoort.

Nes ons vandag van Idasvallei af hierheen geloop het, van die nuwe Lückhoffskool na die ou Lückhoffskool, sit ons ons reis voort – saam, as 'n gemeenskap.

En vir die Universiteit is ons roetekaart ons vyf waardes -- billikheid, deernis, verantwoordbaarheid, respek en uitnemendheid.

SLOT

Ons bring vandag hulde aan die mense van Die Vlakte, en die leerlinge en leerkrigte van die Lückhoffskool – oud en nuut.

And I call on everyone at our University and in our town and the broader community to join us in building a vibrant Lückhoff Living Museum to the benefit of all.

Let's go forward together, saam vorentoe, masiye phambili.